

dyrene, saaledes som det er vedtaget ved 2den Behandling her i Tinget, samt Endringsforslag til 3dje Behandling af samme Lovforslag.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Anden Behandling af Forslag til Lov om Foranstaltninger til Forsorg for aandsvage.

(Første Behandling findes i Tidenden Sp. 87 ff.; Udvalgets Betænkning i Tillæg B. Sp. 1389 ff.)

Uden for Betænkningen var intet Endringsforslag stillet.

Lovforslagets Paragraffer, de stillede Endringsforslag samt Spørgsmaalet om Eagens Overgang til tredje Behandling sættes under Forhandling under et.

Ordføreren (Stühr): Som Landstingets ærede Medlemmer ville vide fra de Motiver, som ledsage det af den højtærede Minister forelagte Lovforslag, var der i 1888—89 nedsat en Kommission for at tage Spørgsmaalet om Aandsvagefogens Ordning under Overvejelse. Denne Kommission delte sig i et Flertal og et Mindretal, som afgav to dissenterende Erklæringer. Forskellen imellem dem vedrører Spørgsmaalet om, hvorvidt de Kellerske Anstalter skulde overtages af Staten, hvorvidt Aandsvageundervisningen, de aandsvages Opdragelse skulde være en Statssag, eller om den skulde være ganske vist en offentlig Sag, men dog have en mere privat Karakter, idet de Kellerske Anstalter skulde gaa over til at blive private, selvejende Anstalter under Tilsyn af og med Understøttelse af det offentlige. Denne Dissens, som saaledes var i Kommissionen, har aentaaget sig i det af Landstinget nedsatte Udvalg. De Herrer Medlemmer af Tinget ville vistnok erindre, at allerede ved denne Sags første Behandling udtalte baade min ærede Kollega, det ærede 2det Medlem for 11te Kredts (Th. Nielsen), og jeg Betænkneligheder ved, at Staten overtog Anstalterne, og udtalte som det efter vor Formening ønskelige, at de kunde overgaa til en privat selvejende Institution, og min ærede Kollega udtalte dette Ønske endnu stærkere end jeg. Det samme har gentaget sig inden for Udvalget og har ført til langvarige Forhandlinger mellem

Udvalgets Medlemmer indbyrdes og mellem Udvalget og Ministeriet, og saa er det, som det er nævnt i Betænkningen, gaaet saaledes, at jo længere Udvalget har forsat sine Forhandlinger, desto mere Tilslutning har den Anskuelse vundet, at det bedste vilde være, at disse Anstalter gik over til at være en privat selvejende Institution i Stedet for at gaa over til at blive en umiddelbar Statsanstalt, en Statsjendom. Men foruden denne Dissens har der været adskilligt at overveje, for at sætte sig ind i denne vanskelige Sag, og det har gjort, at Udvalgets Forhandlinger have taget saa lang Tid.

Det maa nu være mig tilladt, da Udvalget i Forening med Ministeren fuldstændig har omarbejdet Lovforslaget, at gøre nogle Bemærkninger om, hvorledes Stillingen til denne Sag har været i Udvalget. Jeg vil da først gøre opmærksom paa, at Udvalgets Flertal er blevet fuldstændig klar over, og har været fuldstændig enig om, at der ikke kunde være Tale om tvungen Indførelse af samtlige aandsvage her i Landet til Undervisning; noget saadant vilde ikke blot blive alt for kostbart for Staten, medføre alt for store Udgifter, men efter Flertallets Mening vilde det ikke en Gang kunne siges at være hensigtsmæssigt. Den Betragtning, som i tidligere Tid var den almindelige, nemlig at Aandsvageheden er en Sygdom, der kunde helbredes, er man, maa man sige, kommen ud over for længe siden; i de allerfleste Tilfælde kan der ikke være Tale om Helbredelse, men om kun Udvikling eller Iffe-Udvikling. Der kan være den Forskel mellem de aandsvage, at nogle kunne udvikles, medens der i Virkeligheden saa godt som intet kan gøres for andre, og naar der igen bliver Tale om Graden af Udvikling, maa der lægges Mærke til, at det kun er et vist Antal, maaske kun et mindre Antal af de udviklelige, som kunne faa en virkelig teoretisk Undervisning. Der er adskillige, for hvem den teoretiske Skoleundervisning har stor Betydning, og som have gjort forbausende Fremskridt, men det er maaske et forholdsvis lille Mindretal; for det store Flertal vil den teoretiske Skoleundervisning ikke have særdeles stor Betydning. Men alligevel kan deres Optagelse paa en Anstalt have stor Betydning, idet de kunne lære at udføre adskillige Ting, som kunne komme dem til Nytte i det daglige Liv, hvorved de bedre kunne være i Hjemmet og til Nytte der. Det er det store Fremskridt, som Aandsvageundervisningen eller Aandsvageopdragelsen, som jeg hellere vil kalde den, har gjort i de senere Aar,